

עפ"ג 28149/01/14 - יהודה חיים רוזיליו נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עפ"ג 28149-01-14

בפני כב' ס. הנשיא השופטת ר. יפה-כ"ץ, אב"ד
כב' השופט י. צלקובניק
כב' השופטת י. רז-לוי
המערער: יהודה חיים רוזיליו ע"י ב"כ עו"ד ליטן
נגד המשיבה: מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד שיפר

פסק דין

השופט י. צלקובניק:

המערער, ששימש כרב של המושב ברוש (להלן: המושב), הורשע על פי הודאתו, במסגרת כתב אישום מתוקן, הכולל שישה אישומים, בארבע עבירות של גניבה בידי מורשה, לפי סעיף 393(2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: החוק); שבע עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק; שלוש עבירות של מרמה והפרת אמונים, לפי סעיף 284 לחוק, ועבירה אחת של גניבה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 384א(3) לחוק.

על פי העובדות בהן הודה, היה המערער אחראי במסגרת תפקידו כרב, על סדרי התפילות בבית הכנסת במושב, ועל ארון הקודש בו נשמרו ספרי התורה; ספרי התורה עוצבו מארגזי עץ מעוטרים, ובתוכם גווילים, עשויי קלף, עליהם נכתבה התורה בידי סופרי סת"ם, ביניהם המערער, שאף הוא בעל הכשרה של סופר סת"ם. חלק מספרי התורה היה שייך למשפחות מהמושב, שביקשו להנציח את זכר יקיריהם, באמצעות כתיבת הספרים שיועדו, גם בעצם כתיבתם, לצרכי הנצחה. ספרי התורה שימשו את כלל ציבור המתפללים בבית הכנסת.

כתב האישום בו הודה המערער, מגולל מעשי גניבה ומרמה אותם ביצע המערער, באותם ספרי תורה שהיו תחת פיקוחו.

המערער עסק בכתיבת ספרי תורה עבור משפחות שונות, תמורת תשלום. בעת שהוזמנו אצלו ספרי תורה חדשים, גנב את הגווילים שכבר כתב, מספרי התורה הישנים, והכניסם לתוך ארגזי העץ החדשים שהוזמנו, ולאחר מכן מכרם למשפחות המזמינות, תוך הצגתם כאילו נכתבו עבור אותן משפחות; במקרים אחרים, גנב גווילים שנכתבו על ידי סופרי סת"ם אחרים, ומכר את הגווילים למשפחות שפנו אליו, וביקשו ממנו לכתוב ספרי תורה עבורם, כאילו כתב את ספרי התורה בעצמו עבור אותן משפחות; במקרה אחר, שאל גווילים מסוחר שפרטיו לא ידועים, ומכרם למשפחה שהזמינה ספר תורה שכתב, תוך הצגת מצב שווא כי הוא שכתב את הגווילים, ולאחר שקיבל תשלום עבור הגווילים - ובתום טקס

הכנסת ספר התורה לארון הקודש - הוציא המערער את הגווילים מספר התורה, ללא ידיעת המשפחה שקנתה אותם, והחזירם לידי אותו סוחר אלמוני; לצורך הסוואת פעולות הגניבה, דאג המערער להחליף בין הגווילים השונים השמורים בארון הקודש; בעת חגים ומועדים, שעה שכל ספרי התורה מוצאים אל מחוץ לארון, מילא את הארגזים הריקים, שהגווילים נגנבו מהם, בגלילי נייר בריסטול, שעל חזיתם הדביק יריעות של קלף מצולם, שנחזה להיות קלף אמיתי; עוד עלה מכתב האישום, כי ביום הכיפורים ובחגיגות שמחת תורה, קיבל המערער, על פי המנהג, תשלומי כסף ממתפללים, שהיו מיועדים לבית הכנסת, תמורת הזכות לשאת ספרי תורה, שביניהם היו כאלה, שארגזיהם היו מרוקנים מגווילים, תוך הצגת מצג שווא בפני המתפללים, כי הם נושאים ספרי תורה כשרים; במקרים אחרים כתב המערער, בתשלום, ספרי תורה עבור משפחות מחוץ למושב, ולאחר מכן נטל את ספרי התורה ממקומם, בתואנה כי הוא מבקש לבצע בהם תיקונים, או להשאילם לבית כנסת אחר לפרק זמן מסוים, ולאחר מכן מכר את הגווילים שנלקחו למשפחות אחרות, שהזמינו ממנו גווילים, תוך הצגת מצב כוזב כי הגווילים נכתבו עבור אותן משפחות.

על פי כתב האישום, בוצעו המעשים בין השנים 2010-2012. ערכם של ספרי התורה, נע בין 62,000 ₪ ל- 100,000 ₪. מדובר בשבע "עסקאות" של מכירת הגווילים הגנובים, ואלה מפורטות בשישה סעיפי האישום בהם הודה המערער. כך למשל, באחד המקרים (אישום ראשון), בשנת 2012, מכר המערער אותם גווילים לאנשים שונים, בשתי הזדמנויות נפרדות, פעם אחת תמורת סך של 65,000 ₪ ופעם השנייה תמורת סך של 80,000 ₪; במקרים אחרים, חזר וגבה עבור המכירה החוזרת של הספרים, עשרות אלפי ₪, לאחר הוצאת הגווילים מהתיבות המקוריות והעברתם לידי הרוכשים "החדשים". כאמור, גבה הנאשם כספים עבור נשיאת ספרי התורה, הריקים מגוויליהם, בימי חג ומועד.

בית המשפט קמא (כב' השופט ד"ר י' ליבדרו), קבע בגזר דינו, כי מתחם הענישה, בגין כל אחד מאירועי העבירה, למעט זה המפורט באישום הראשון, נע בין 6 חדשי מאסר ל- 24 חדשי מאסר; בגין האירוע באישום הראשון, שנסיבותיו חמורות יותר, כפי שפורט לעיל, נקבע מתחם ענישה, שבין 10 חדשי מאסר ל- 30 חדשי מאסר. מתחם העונש התבסס על חומרת העבירות, ניצול מעמדו של המערער, והפגיעה הקשה בקרבנות העבירה.

מנגד, התחשב בית המשפט, בהודאתו של המערער; במאמציו להשבת חלק מספרי התורה לבעליהם (פרט לשישה מבין המתלוננים); תסקיר שירות המבחן שעמד על הפגיעה במערער ובמשפחתו, תוך ציון מצבה הבריאותי הרעוע של אשתו; הדחתו של המערער מרבנות ואובדן מעמדו; היעדר עבר פלילי ותרומתו החיובית של המערער בעבר לחיי הקהילה. עוד נתן בית המשפט ביטוי לכך, שהמערער הפקיד "פיצוי בהיקף לא מבוטל", בסך של 180,000 ₪, לפני מתן גזר הדין.

נוכח שיקולים אלה, הוטל על המערער עונש כולל של 40 חדשי מאסר לריצוי בפועל (בניכוי ימי מעצר), מאסרים מותנים, קנס בסך של 25,000 ₪ או 6 חדשי מאסר תמורתו, תשלום פיצוי כולל בסך של 290,000 ₪ ל- 11 קורבנות העבירות, על פי שיעורים שנקבעו לכל אחד מהמתלוננים, כמפורט בגזר הדין.

הערעור מופנה כנגד חומרת המאסר, וכן כנגד רכיבי הקנס והפיצוי שהוטלו.

ב"כ המערער טען, כי יש ליתן משקל נוסף לקולא בקציבת העונשים, נוכח כך שמכתב האישום המתוקן, נמחקו כליל עבירות של עלבון לדת, לפי סעיף 170 לחוק, שיוחסו למערער בכתב האישום המקורי, וכן עבירות נוספות. עוד נטען, כי

על בית המשפט קמא היה ליתן ביטוי ממשי יותר, להודאת המערער, שיתוף הפעולה שלו בחקירה, גילוי החרטה ונטילת האחריות, כפי שהדברים באים לידי ביטוי בתסקיר שירות המבחן; עוד צוין, כי המערער הוביל את החוקרים לגוילי התורה הגנובים, וכי ביקש לפצות את המתלוננים ככל יכולתו, אף בדרך של מכירת ביתו; צוין כי המערער הינו אב לנער בן 14, אשתו חולה במחלה קשה למדי, ועול הטיפול בבית ובבן נופל על שכמו של המערער; עוד עמד ב"כ המערער על התדרדרות מצבו של המערער, והשינוי המפליג בחייו נוכח הסתבכותו, עד שנאלץ לעקור מביתו, ונקלע לחובות בשוק האפור.

במהלך הדיון בפנינו, חזר בו המערער מערעורו לעניין גובה הפיצוי, ואף ביקש לדחות הדיון לפרק זמן נוסף, שבמהלכו הפקיד המערער סך של 74,000 ₪ נוספים לטובת הפיצוי למתלוננים - 254,000 ₪ סה"כ.

ב"כ המשיבה מבקש להותיר את העונשים על כנם, נוכח חומרת המעשים והיקפם, מעמדו של המערער בשעת ביצועם, והנזקים שנגרמו.

אין חולק בדבר חומרת מעשיו של המערער.

המערער, ששימש כרב הישוב ביצע מעשי רמייה רחבי היקף, במהלך תקופה לא מבוטלת, בספרים קדושים, נכסים בעלי ערך תרבותי ורגשי ייחודי; המעשים נעשו בדרך צינית, קרה ומחושבת, והתאפשרו תוך ניצול מעמדו הרבני של המערער והאמון שהציבור נתן בו, וזאת לצורך הפקת רווחים עצומים ששלשל לכיסו; המערער הסתיר את המעשים במניפולציות שונות ומשונות, שחומרתן מתעצמת, נוכח מעמדו כמנהיג רוחני שעיני הציבור היו נשואות אליו.

בפני בית המשפט קמא הופיעו חלק מקרבנות מעשיו של המערער; מקצתם אנשים קשי יום שהצליחו בדי עמל, לגייס כספים לצורך מימון ספר תורה לזכר יקיריהם; העדים העידו על שברון הלב האישי והמשפחתי שגרמו מעשיו של המערער, כמו גם, על השבר שהתחולל בתוככי הקהילה במושב, כאשר התבררו המעשים. בצדק קבע איפא, בית המשפט קמא, כי "מהעדויות שנשמעו עלתה תמנוה קשה של פגיעה נרחבת ומהותית במתלוננים ובבני משפחתם... המערער בעורמה ובציניות גזל מהם כספים וגרם להם להאמין שקיימת הנצחה ליקיריהם שעה שלא כך היה".

בצד שיקולי החומרה עליהם עמד בית המשפט קמא, המתווים את מתחם הענישה הראוי, ניצב המערער בכל קלונו, על השבר האישי, המשפחתי והציבורי שמעשיו המיטו עליו. ברי, כפי שעולה מתסקירו, כי מאסר ממושך יקשה מאד על משפחתו של המערער, נוכח מחלת אשתו והדאגה לבנו הקטין. המערער נעדר עבר פלילי, והוא מכה על חטא מעשיו, לכל אורך החקירה וההליך הפלילי. לאחרונה המחיש גם המערער כי הוא עושה ככל שניתן בידו, בשלב זה, לעמוד בסכום הפיצוי שהושת עליו, ובמהלך הדיון בפנינו, גייס סכום כספי נוסף, לא מבוטל, לצורך זה.

נוכח נסיבות אלה, סבורים אנו כי ניתן להפחית מעונש המאסר שהוטל על המערער, בלי לפגוע בצרכי ענישה במקרה זה, ולהעמיד את עונשו של המערער על 30 חדשי מאסר, וזאת בצד העונשים האחרים שהוטלו עליו בבית המשפט

קמא, שישארו על כנם.

מורים אנו כי סך של ₪74,000 שהפקיד המערער במעמד שמיעת הערעור, יועבר למתלוננים אלה, על פי החלוקה כדלקמן: סך של ₪12,000 לכל אחד מהמתלוננים, אליהו פחימה; שמעון נבון; חיים מלכה; רחל יפרח; אלברט שושן (מתלוננים 1-5); סך של ₪14,000 יועבר לידי הגב' עלייה קדוש (מתלוננת מס' 6).

על פי ההחלטה שניתנה על ידינו ביום 21.5.2014, ישא המערער ביתרת הפיצוי בסך של ₪36,000 (ולא כפי שנרשם בהחלטה זו), ב- 6 תשלומים חדשיים שווים, בסך של ₪6000, כל אחד, שמועד פרעונו של הראשון בהם חל ביום 1.6.2014. התשלומים שיתקבלו יועברו לידי המתלוננים 1-6, בחלקים שווים, עם קבלת כספי הפיצוי.

הערעור מתקבל כפוף לאמור לעיל. העתק ההחלטה יועבר לידי המתלוננים.

ניתן היום, כ' סיוון תשע"ד, 18 יוני 2014, במעמד הצדדים.

ס.הנשיא, רויטל יפה-
כ"ץ
אב"ד

יורם צלקובניק,
שופט

יעל רז-לוי, שופטת